

Wydział Mechaniczny PWR

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa w języku polskim: **Statystyka inżynierska**

Nazwa w języku angielskim: **Statistics for Engineers**

Kierunek studiów (jeśli dotyczy): **Mechanika i Budowa Maszyn**

Poziom i forma studiów: **I stopień, niestacjonarne**

Rodzaj przedmiotu: **obowiązkowy**

Kod przedmiotu: **MMM032007**

Grupa kursów: **nie**

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	10			10	
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	30			30	
Forma zaliczenia	Zaliczenie na ocenę			Zaliczenie na ocenę	
Grupa kursów					
Liczba punktów ECTS	1			1	
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)				1	
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego kontaktu (BK)	0.6			0.7	

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

1. Ma podstawową wiedzę w zakresie matematyki potwierdzone pozytywnymi ocenami na świadectwie ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej

CELE PRZEDMIOTU

C1. Zdobyć podstawowej wiedzy z zakresu rachunku prawdopodobieństwa i statystyki matematycznej uwzględniającej jej aspekty aplikacyjne oraz nabycie umiejętności eksploracji danych liczbowych z dziedziny budowy i eksploatacji maszyn, organizacji i zarządzania, a także optymalizacji konstrukcji, technologii oraz systemów.

C2. Zdobyć umiejętności opracowywania (redukcji) danych z wykorzystaniem oprogramowania statystycznego (STATISTICA, MatLab, Gretl, R) i możliwości arkusza kalkulacyjnego (Excel).

C3. Nabywanie i utrwalanie kompetencji społecznych obejmujących inteligencję emocjonalną polegającą na umiejętności współpracy w grupie studenckiej mającej na celu efektywne rozwiązywanie problemów przy uwzględnieniu odpowiedzialności, uczciwości i rzetelności w postępowaniu.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

I. Z zakresu wiedzy:

PEK_W01 - zna podstawowe statystyki opisowe charakteryzujące wyniki pomiarów inżynierskich oraz zna zasadę grupowania danych i tworzenia szeregów rozdzielczych

PEK_W02 - zna podstawowe rozkłady teoretyczne cech dyskretnych i ciągłych oraz ma podstawową wiedzę o zasadach szacowania przedziałów ufności dla przeciętnej wartości cechy i jej dyspersji

PEK_W03 - posiada wiedzę dotyczącą metod weryfikacji parametrycznych i nieparametrycznych hipotez statystycznych o wartości przeciętnej, o równości dwóch wartości przeciętnych, o wartości wariancji oraz o jednorodności wielu wariancji

II. Z zakresu umiejętności:

PEK_U01 - potrafi dokonać redukcji danych po przed odpowiedni dobór statystyk opisujących wartość przeciętną, jej dyspersję oraz kształt rozkładu a także potrafi na podstawie danych surowych utworzyć szereg rozdzielczy, oraz zilustrować zbiór danych za pomocą histogramu, dystrybucyj empirycznej i wykresu ramkowego

PEK_U02 - potrafi do danych empirycznych dopasować rozkład teoretyczny i na tej podstawie oszacować wartości kwantyli dla zadanych prawdopodobieństw, oraz oszacować prawdopodobieństwa dla zadanych kwantyli a także potrafi poprawnie wybrać rodzaj testu statystycznego i przeprowadzić weryfikację hipotez dotyczących wartości przeciętnych i rozkładów cech

PEK_U03 - potrafi przeprowadzić analizę współzależności cech skategoryzowanych w wielowymiarowej tabeli danych oraz potrafi przeprowadzić analizę regresji i korelacji dwóch i większej liczby zmiennych, oszacować wartości parametrów charakteryzujących siłę i kształt związku

III. Z zakresu kompetencji społecznych:

PEK_K01 - nabywanie i utrwalanie kompetencji w zakresie rozumie konieczność samokształcenia, w tym poprawiania umiejętności koncentracji uwagi i skupienia się na rzeczach istotnych oraz rozwijania zdolności do samodzielnego stosowania posiadanej wiedzy i umiejętności oraz wyszukiwanie informacji oraz jej krytycznej analizy

PEK_K02 - zespołowej współpracy dotyczącej doskonalenia metod wyboru strategii mającej na celu optymalne rozwiązywanie powierzonych grupie problemów

PEK_K03 - przestrzegania obyczajów i zasad obowiązujących w środowisku akademickim oraz myślenia niezależnego i twórczego

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć – Wykład

Liczba godzin

Wy1	Statystyczne metody analizy danych – istota modelowania statystycznego. Opisowa analiza danych: formy reprezentacji danych statystycznych, miary położenia, zmienności, asymetrii i koncentracji. Opracowanie i prezentacja materiału statystycznego. Grupowanie danych – szeregi proste i rozdzielcze. Histogram i dystrybuenta empiryczna.	2
Wy2	Zmienne losowe i ich rozkłady. Charakterystyki liczbowe rozkładu. Wybrane rozkłady dyskretne i ciągłe. Elementy teorii estymacji – estymacja punktowa. Estymacja przedziałowa wartości średniej i wariancji. Przedziały ufności. Hipotezy statystyczne parametryczne. Testowanie hipotez o wartości przeciętnej, o równości dwóch wartości przeciętnych. Testowanie hipotez o wskaźniku struktury i o równości dwóch wskaźników struktury. Testowanie hipotez o wariancji i o równości dwóch wariancji.	2
Wy3	Testowanie hipotez nieparametrycznych. Test zgodności chi-kwadrat, Kołmogorowa-Smirnowa. Test niezależności chi-kwadrat Pearsona. Miary zależności oparte na chi-kwadrat. Iloraz szans. Testy nieparametryczne: test serii Walda-Wolfowitza, test rang Wilcoxona-Manna-Whitney'a.	2
Wy4	Analiza korelacji i regresji. Metoda najmniejszych kwadratów. Współczynniki korelacji Pearsona i Spearmana. Liniowa funkcja regresji. Wielowymiarowa analiza regresji i korelacji. Estymacja liniowej funkcji regresji wielokrotnej. Test istotności dla współczynników regresji wielokrotnej. Estymacja współczynnika korelacji wielokrotnej. Współczynnik determinacji.	2
Wy5	Jednoczynnikowa analiza wariancji i testy post-hoc: Tukey'a, Duncana i najmniejszych istotnych różnic. Test Kruskala-Wallisa i test post-hoc: test Dunna. Metody analizy dynamiki zjawisk – szeregi czasowe. Metody wygładzania szeregu czasowego. Analiza wahań okresowych. Prezentacja wybranych programów komputerowych wspomagających analizę statystyczną: STATISTICA, R, Gretl.	2
		Suma: 10
Forma zajęć – Projekt		Liczba godzin
Proj1	Sprawy organizacyjne. Wprowadzenie do korzystania z arkusza kalkulacyjnego. Funkcje matematyczne i statystyczne Excela. Generowanie wektora zmiennych ciągłych o rozkładzie normalnym. Statystyka opisowa – obliczanie miar położenia, zmienności, asymetrii i koncentracji. Budowa szeregów rozdzielczych. Graficzna prezentacja zbioru danych – histogram i dystrybuenta empiryczna oraz wykres ramkowy.	2
Proj2	Podstawowe rozkłady spotykane w statystyce matematycznej: rozkład normalny, Studenta, chi-kwadrat, F Snedecora. Funkcja gęstości prawdopodobieństwa i dystrybuenta. Estymacja punktowa i przedziałowa wartości oczekiwanej, wskaźnika struktury (frakcji), wariancji i odchylenia standardowego.	2
Proj3	Weryfikacja hipotez statystycznych. Parametryczne testy istotności dla wartości oczekiwanej i dla wariancji populacji generalnej. Test dla dwóch wariancji, dla dwóch średnich i dwóch wskaźników struktury. Test Studenta dla zmiennych powiązanych, test jednorodności wielu wariancji Bartletta, test jednorodności wielu średnich (ANOVA).	2

Proj4	Nieparametryczne testy istotności – test zgodności chi-kwadrat Pearsona, test zgodności lambda Kołmogorowa, Test niezależności chikwadrat – tablice kontyngencyjne. Test Manna-Whitney’a. Test mediany i test rangowanych znaków Wilcozona. Test sumy rang Kruskala-Wallisa Ocena zależności między dwiema zmiennymi Dwuwymiarowa analiza regresji i korelacji. Wykres rozrzutu. Siła związku korelacyjnego – estymacja współczynnika korelacji, test istotności dla współczynnika korelacji, estymacja parametrów liniowej funkcji regresji, test istotności dla współczynnika regresji (współczynnika kierunkowego prostej regresji), przedział ufności dla współczynnika regresji.	2
Proj5	Wielowymiarowa analiza korelacji i regresji. Estymacja funkcji regresji wielokrotnej. Test istotności dla współczynników regresji wielokrotnej. Estymacja współczynnika determinacji i korelacji wielokrotnej. Regresja krzywoliniowa. Regresja logistyczna. Estymacja największej wiarygodności. Interpretacja wyników regresji logistycznej.	2
		Suma: 10

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1. wykład informacyjny
N2. praca własna - przygotowanie do projektu
N3. ćwiczenia rachunkowe
N4. prezentacja projektu

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ (Wykład)

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	PEK_W01, PEK_W02, PEK_W03	kolokwium
P = F1		

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ (Projekt)

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	PEK_U01, PEK_K01	kartkówka, ocena części obliczeniowej projektu
F2	PEK_U02, PEK_K02	kartkówka, ocena części obliczeniowej projektu
F3	PEK_U03, PEK_K03	kartkówka, ocena części obliczeniowej projektu, obrona projektu

$$P = (F1+F2+F3)/3$$

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA

[1] Bobrowski D: Probabilistyka w zastosowaniach technicznych. Warszawa 1986, WNT[2] Nowak R.: Statystyka dla fizyków. Warszawa 2002, Wydawnictwo Naukowe PWN[3] Ostasiewicz W. (red.): Statystyczne metody analizy danych. Wrocław 1999, Wydawnictwo AE we Wrocławiu[4] Zeliaś A., Pawełek B., Wanat S.: Metody statystyczne. Zadania i sprawdziany. Warszawa 2002, PWE

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

[1] Bąk I., Markowicz I., Mojsiewicz M., Wawrzyniak K.: Statystyka w zadaniach. Część I i II. Warszawa 2001. Wydawnictwo Naukowo-Techniczne[2] Cieciora M., Zacharski J.: Metody probabilistyczne w ujęciu praktycznym. Warszawa 2007, VIZJA PRESS&IT Sp. z o. o.[3] Dobosz M.: Wspomagana komputerowo statystyczna analiza wyników badań. Warszawa 2001, Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT.[4] Frątczak E., Gach-Ciepiela U., Babiker H.: Analiza historii zdarzeń. Elementy teorii, wybrane przykłady zastosowań. Warszawa 2005, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.[5] Kukielka L: Podstawy badań inżynierskich. Warszawa 2002, Wydawnictwo Naukowe PWN. [6] Maliński M.: Statystyka matematyczna wspomagana komputerowo. Gliwice 2000, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej

OPIEKUN PRZEDMIOTU

dr hab. inż. Artur Kierzkowski tel.: 71 320-20-04 email: artur.kierzkowski@pwr.edu.pl

Faculty of Mechanical Engineering

SUBJECT CARD

Name in Polish: **Statystyka inżynierska**

Name in English: **Statistics for Engineers**

Main field of study (if applicable): **Mechanical Engineering and Machine Building**

Level and form of studies: **I level, part-time**

Kind of subject: **obligatory**

Subject code: **MMM032007**

Group of courses: **no**

	Lecture	Classes	Laboratory	Project	Seminar
Number of hours of organized classes in University (ZZU)	10			10	
Number of hours of total student workload (CNPS)	30			30	
Form of crediting	Crediting with grade			Crediting with grade	
Group of courses					
Number of ECTS points	1			1	
including number of ECTS points for practical (P) classes				1	
including number of ECTS points for direct teacher-student contact (BK) classes	0.6			0.7	

PREREQUISITES RELATING TO KNOWLEDGE, SKILLS AND OTHER COMPETENCES

1. It has a basic knowledge of mathematics confirmed positive marks on the upper secondary school leaving certificate

SUBJECT OBJECTIVES

C1. Gaining basic knowledge of probability and mathematical statistics takes into account the aspects of application and the acquisition of skills exploration figures in the field of construction and operation of equipment, organization and management, as well as optimize the design, technology and systems.

C2. Acquiring skills development (reduction) of data using statistical software (STATISTICA, MatLab, Gretl, R) and the possibility of a spreadsheet (Excel).

C3. The acquisition and consolidation of social skills including emotional intelligence involving the ability to work in a group of students with a view to effectively solve problems with regard to accountability, integrity and fairness in the proceedings.

SUBJECT LEARNING OUTCOMES

I. Relating to knowledge:

PEK_W01 - knows the basic descriptive statistics pertaining to the results of measurements in engineering and knows the principle of grouping data and compilation of the distribution

PEK_W02 - knows the basic theoretical distributions of discrete and continuous features and has a basic knowledge of the principles of estimating confidence intervals for the average value and the dispersion characteristics

PEK_W03 - has knowledge of the methods for parametric and non-parametric statistical hypotheses about the average value, the equality of the two values of the average of the value of homogeneity of variance and multiple variance

II. Relating to skills:

PEK_U01 - able to perform data reduction for a suitable choice of the statistics that describe the average value, the dispersion and the shape of the distribution as well as how the raw data to create a frequency distribution, and illustrate a set of data using a histogram, the empirical distribution function and graph frameset

PEK_U02 - able to fit the empirical data and theoretical distribution on the basis of estimated quantile values for selected probabilities, and estimate the probability for selected quantiles and can correctly choose the type of statistical test and perform testing hypotheses about the average and distribution of features

PEK_U03 - can analyze dependencies in a multi-dimensional characteristics of categorical data table and can perform regression analysis and correlation of two and more variables, estimate the parameters characterizing the strength and shape of the relationship

III. Relating to social competences:

PEK_K01 - acquisition and consolidation of competence to understand the need for self-study, including the ability to improve attention and focus on what's important and to develop the ability to independently apply their knowledge and skills and to find the information and its critical analysis

PEK_K02 - team cooperation on improving methods for the selection of a strategy to optimally assigned to group problem solving

PEK_K03 - compliance with customs and rules in academia and independent and creative thinking

PROGRAM CONTENT

Form of classes – Lecture		Number of hours
Lec1	Statistical methods of data analysis - the essence of statistical modeling. The descriptive analysis of the data: the forms of representation of statistical data, measures of association, variability, asymmetry and concentration. Development and presentation of statistical data. Grouping data - ranks simple and distribution. Histogram and empirical cumulative distribution.	2
Lec2	Random variables and their distributions. Numerical characteristics of the distribution. Selected discrete and continuous distributions. Elements of the theory of estimation - point estimate. Interval estimation of the mean value and variance. The confidence intervals. Parametric statistical hypotheses. Testing hypotheses about the average value, the equality of the two average values. Testing hypotheses about the rate structure and the structure of the equality of two ratios. Testing hypotheses about the variance and equality of two variances.	2

Lec3	Nonparametric hypothesis testing. Conformance Test chi-square, Kolmogorov-Smirnov test. Test of independence Pearson chi-square. Based measures based on chi-square. The odds ratio. Nonparametric tests: test Wald-Wolfowitz runs test, Wilcoxon rank-Mann-Whitney test.	2
Lec4	Correlation and regression analysis. The method of least squares. Pearson correlation coefficients and Spearman. Linear regression function. Multivariate regression analysis and correlation. The estimation of linear multiple regression function. The significance test for multiple regression coefficients. Estimation of the multiple correlation coefficient. The coefficient of determination.	2
Lec5	Univariate analysis of variance and post-hoc test: Tukey, Duncan and least significant difference. Kruskal-Wallis test and post-hoc test of Dunn. Methods of analysis of the dynamics of the phenomena - time series. Time series smoothing methods. Analysis of periodic fluctuations. Presentation of selected computer programs supporting statistical analysis STATISTICA, R, Gretl.	2
		Total hours: 10
Form of classes – Project		Number of hours
Proj1	Organizational matters. Introduction to using a spreadsheet. Math and statistics Excel. Generate a vector of continuous variables with normal distribution. Descriptive statistics - calculating measures of location, variability, asymmetry and concentration. Construction series distribution. A graphical representation of the data set - the histogram and the empirical distribution function and the graph ramkowy.	2
Proj2	Basic distributions encountered in mathematical statistics: a normal distribution, Student, chi-square, F Snedecor. Probability density function and cumulative distribution. Point and interval estimation of the expected value, the rate structure (fraction), variance and standard deviation.	2
Proj3	Testing of statistical hypotheses. Parametric tests of significance for the expected value and the variance of the general population. The test for two variances for two medium and two indicators of the structure. Student's test for paired test, homogeneity of variance Bartlett's many, many medium homogeneity test (ANOVA).	2
Proj4	Non-parametric tests of significance - compatibility test Pearson's chi-square test, Kolmogorov sensor compatibility,. Chi-square test of independence - kontyngencyjne boards. Mann-Whitney test. Median test and Wilcoxon signed-ranks test. Rank sum test Kruskal-Wallis test to assess the relationship between the two zmiennymiDwuwymiarowa regression analysis and correlation. A scatterplot. Strength of the association correlation - correlation coefficient estimation, test of significance for the correlation coefficient, parameter estimation of linear regression function, a test of significance for the regression coefficient (slope of the regression line), the confidence interval for the regression coefficient.	2
Proj5	Multivariate analysis of correlation and regression. Estimation of the multiple regression function. The significance test for multiple regression coefficients. Estimation of the coefficient of determination and multiple correlation. Curvilinear regression. Logistic regression. Maximum likelihood estimation. Interpretation of the results of logistic regression.	2
		Total hours: 10

TEACHING TOOLS USED
N1. informative lecture N2. self study - preparation for project class N3. calculation exercises N4. project presentation

EVALUATION OF SUBJECT LEARNING OUTCOMES ACHIEVEMENT (Lecture)		
Evaluation (F – forming (during semester), P – concluding (at semester end))	Learning outcomes number	Way of evaluating learning outcomes achievement
F1	PEK_W01, PEK_W02, PEK_W03	test
P = F1		

EVALUATION OF SUBJECT LEARNING OUTCOMES ACHIEVEMENT (Project)		
Evaluation (F – forming (during semester), P – concluding (at semester end))	Learning outcomes number	Way of evaluating learning outcomes achievement
F1	PEK_U01, PEK_K01	small exam, evaluation of computing project
F2	PEK_U02, PEK_K02	small exam, evaluation of computing project
F3	PEK_U03, PEK_K03	small exam, evaluation of computational design, defense project
P = (F1+F2+F3)/3		

PRIMARY AND SECONDARY LITERATURE

PRIMARY LITERATURE

[1] Bobrowski D: Probability in technical applications. Warsaw 1986, WNT [2] R. Smith: Statistics for physicists. Warsaw 2002, PWN [3] Ostasiewicz W. (ed.): Statistical methods for data analysis. Wroclaw 1999, Publisher of Economics in Wroclaw [4] Zeliaś A., Pawelek, B., S. Wanat: Statistical Methods. The tasks and tests. Warsaw 2002, PWE

SECONDARY LITERATURE

[1] I. Bak, Markowicz I., Mojsiewicz M., K. Wawrzyniak: Statistics in tasks. Part I and II. Warsaw 2001. Publisher of Science and Technology [2] Cieciora M., Zacharski J.: Probabilistic methods in practical terms. Warsaw 2007, VIZJA PRESS & IT Sp. z oo [3] Dobosz M.: The computer-assisted statistical analysis of test results. Warsaw 2001, Academic Publishing House EXIT. [4] Frątczak E. Gach-Ciepiela Laws, Babiker H. event history analysis. Elements of the theory, some examples of applications. 2005 Warsaw School of Economics in Warsaw. [5] Puppet L.: Fundamentals of engineering studies. Warsaw 2002, PWN. [6] Maliński M.: Computer-assisted mathematical statistics. Gliwice 2000, Silesian University of Technology Press

SUBJECT SUPERVISOR

dr hab. inż. Artur Kierzkowski tel.: 71 320-20-04 email: artur.kierzkowski@pwr.edu.pl